

Huvudman

Åre kommun
kundtjanst@are.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Mörsil skola i Åre kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 16 maj 2023

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Åre kommun att senast **torsdag den 1 februari 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Åre kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Åre kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Rektorn ska se till att starta utredningar avseende eleverna 26 och 27:s (elevförteckning aktbilaga 29) behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera vilket datum utredningarna har startats för dessa elever. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 1 februari 2024 (3 kap. 7 § skollagen).

2. Rektorn ska redovisa skolenhetens utredningar av behov av stöd avseende eleverna 26 och 27 (elevförteckning aktbilaga 29). Är utredningarna inte färdigställda ska redovisningen innehålla en redogörelse för i vilket skede respektive utredning befinner sig. Redovisningen ska även innefatta beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram samt eventuella beslut om anpassad studiegång för respektive elev där sådana beslut fattats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 1 februari 2024 (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).
3. Säkerställ att det i beslut om anpassad studiegång framgår vilka avvikelser som gjorts från ordinarie timplan avseende ämnen och omfattning. Ett aktuellt sådant beslut ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 och 12 §§, 29 kap. 10 § skollagen samt 31 och 32 §§ förvaltningslagen (2017:900))

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser disciplinära och andra särskilda åtgärder.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2022:2450) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under våren 2022 genomfört en riktad tillsyn av Mörsil skola i Åre kommun som resulterade ett beslut med föreläggande avseende brister i områdena särskilt stöd, disciplinära och andra särskilda åtgärder samt frånvarohantering.

Skolinspektionen genomförde under våren 2023 en uppföljning och beslutade den 16 maj 2023 att på nytt förelägga Åre kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande särskilt stöd samt disciplinära och andra särskilda åtgärder.

Åre kommun har den 27 september 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet den 16 maj 2023. Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Åre kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I Skolinspektionens beslut den 16 maj 2023 konstaterades brister vad gäller Mörsil skolas arbeta med att initiera utredningar rörande elevers behov av särskilt stöd samt brister efter genomförd utredning fatta beslut om, eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. Åre kommun förelades att informera samtlig personal om skollagens krav kring anmälan till rektor vid elevers behov av stöd, redogöra för inkomna anmälningar av behov av stöd, starta utredningar av behov särskilt stöd, ta beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram samt inkomma med fem aktuella åtgärdsprogram och samtliga beslut om anpassad studiegång.

Åre kommun har i sin redovisning redogjort för en informationsdag den 17 augusti 2023 som Mörsil skola genomförde med samtlig personal på skolenheten. Huvudmannen uppger att rektor informerade under dagen om skollagens krav på extra anpassningar och särskilt stöd samt personalens olika roller och ansvar i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Rektor tydliggjorde även skolans rutiner kring anmälan till rektor för elever i behov av särskilt stöd. Arbetet kommer att fortsätta löpande på arbetslagsträffar och ska följas upp gemensamt under novemberlovet 2023.

Åre kommun har vidare redogjort för sex inkomna anmälningar gällande behov av särskilt stöd under perioden 15 maj 2023 till 22 september 2023 och när i tid respektive inkommen anmälan lett till att en utredning av särskilt stöd inletts. Huvudmannen har också redogjort för vilka datum utredning av särskilt stöd startats för eleverna 5, 8-9 samt 24 och bifogat beslut och färdigställda utredningar för elev 5 och 24 (elevförteckning, aktbilaga 29). Åre kommun har bifogat fem aktuella åtgärdsprogram i sin redovisning.

Åre kommun uppger att under perioden 15 maj 2023 till 22 september 2023 har fyra beslut om anpassad studiegång fattats på skolenheten. Samtliga beslut har

bifogats redovisningen och av dessa framgår att det är rektor som fattat besluten. Åre kommun uppger att utredningar från tidigare skola har använts för samtliga bifogade beslut om anpassad studiegång. Av de skriftliga besluten framgår också att de baseras överlämningar från annan skolenhet men även att de har fattats i samråd med elevernas vårdnadshavare. Huvudmannen har till varje beslut om anpassad studiegång bifogat ett underlag med en bakgrundsbeskrivning från tidigare skolenhet, redogörelse över pågående insatser och analys. Av denna tillhörande redovisning framgår att två elever som är föremål för anpassad studiegång (elev 26-27, aktbilaga 29) inte har någon utredning av behov av särskilt stöd från tidigare skolenhet.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt och att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår bland annat att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Enligt 3 kap. 12 § skollagen får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med

anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

I 29 kap. 10 och 11 §§ skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän. De beslut som kan överklagas enligt skollagens 28 kap. omfattas av förvaltningslagens bestämmelser om överklagande.

Enligt 31 och 32 §§ förvaltningslagen ska det för varje skriftligt beslut finnas en handling som visar bland annat dagen för beslutet, vad beslutet innehåller samt vem eller vilka som har fattat beslutet. Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska vidare innehålla en klagande motivering om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Skolinspektionens bedömning

Inledningsvis konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen har följt det föreläggande med krav på åtgärder avseende särskilt stöd som Skolinspektionen beslutade om den 16 maj 2023.

Skolinspektionen bedömer emellertid att det är en brist att skolan har fattat beslut om anpassad studiegång för två elever utan att besluten föregåtts av en utredning av elevernas stödbehov, varken på tidigare eller nuvarande skola. Beslut om anpassad studiegång är en ingripande åtgärd, då det kan innebära att en elev slutar grundskolan utan att bli behörig till gymnasiet. En sådan åtgärd ska vila på en aktuell utredning av särskilt stöd som påvisar elevens behov av åtgärden.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att det av de bifogade besluten om anpassad studiegång från skolan inte framgår vilka avvikelser från timplan samt ämnen och mål som annars gäller för utbildningen som har gjorts. Skolinspektionen ifrågasätter inte lämpligheten av åtgärden anpassad studiegång – förutsatt att den vilar på en aktuell utredning som påvisar elevens behov av åtgärden – men det är viktigt att avvikelserna inte är mer omfattande än nödvändigt och att det görs noggranna överväganden kring vilka ämnen eller vilka delar av ett ämne som det är lämpligt att göra avvikelser ifrån. Eftersom besluten kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd är det också viktigt att beslutens innehåll är preciserade så att mottagaren förstår beslutens innebörd inför ett eventuellt överklagande. Att åtgärden inte är preciserad innebär att huvudmannen inte har uppfyllt förvaltningslagens bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att skolans beslut om anpassad studiegång alltför ska vara relevanta och inte mer omfattande än nödvändigt, något som kan säkerställas genom kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar. Detta särskilt mot bakgrund av att några av besluten bygger på utredningar från tidigare skolenheter.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Åre kommuns verksamhet vid Mörsil skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Åre kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Områden utan konstaterade brister

Disciplinära och andra särskilda åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I Skolinspektionens uppföljningsbeslut den 16 maj 2023 konstaterades brister vad gäller Mörsil skolas arbete med disciplinära åtgärder samt utredning av ordningsstörande beteende. Åre kommun förelades att utreda orsakerna bakom elevers upprepat ordningsstörande beteende samt ta reda på vilka åtgärder som behöver vidtas för att eleverna ska ändra sitt beteende.

Åre kommun har i sin redovisning bifogat tre utredningar avseende eleverna 18-20 (elevförteckning aktbilaga 29). Utredningarna ifråga redogör för elevernas nuvarande och tidigare situation på skolan. De innehåller en analys av orsaker och en slutlig bedömning med ett ställningstagande kring vilka nödvändiga åtgärder som behöver vidtas för de aktuella eleverna och i vilken utsträckning redan vidtagna åtgärder ger önskvärt resultat. Åre kommun har i sin redovisning också bifogat en skriftlig redogörelse av en vidtagen disciplinär åtgärd i form av utvisning från april 2023.

Rättslig reglering

I 5 kap. 3 § skollagen anges att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av 5 kap. 9-10 §§ skollagen följer att om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Av 5 kap. 7 § skollagen framgår att i grundskolan får en lärare visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren.

Av 5 kap. 24 § skollagen framgår att en åtgärd som vidtagits enligt 5 kap. 7 § skollagen ska dokumenteras skriftligt.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av juristen Rebecka Rasmuson.

Juristen Sanna Sundh har varit föredragande i ärendet.